

 Reinier Broeks

 Ernest Hemmingway (1899): een Amerikaans schrijver en journalist die in 1953 de Pulitzerprijs voor de literatuur won met *The Old Man and the Sea* en in 1954 de Nobelprijs voor Literatuur ontving. Hemmingway was een avonturier, sportvisser en jager op groot wild. Hij ging verschillende keren op jacht in (Zuid) Afrika.

In de voetsporen van de beroemde Amerikaanse schrijver en jager Ernest Hemmingway. Zo voelde ik me tijdens de reis die ik begin oktober naar Zuid-Afrika maakte op uitnodiging van Peter Dobbelaere van Top-hunt Travel uit België. Meer specifiek: ruim een week verblijven op de hunting lodge "Vrede" van outfitter Anton Greeff van African Hope Hunting Safaris in de buurt van Port Elizabeth om een verslag te maken over de jacht in Zuid-Afrika. Omdat de jacht in Zuid-Afrika zeker bij niet-jagers een niet al te best imago heeft maar jagers die er zijn geweest juist heel positief zijn, ben ik op ontdekkingsreis gegaan met een open mind. Een mooie uitdaging om op basis van zoveel mogelijk feiten een relaas te schrijven en te genieten van deze unieke kans om te jagen in Zuid-Afrika.

De heenreis en ontvangst

Van Amsterdam naar Port Elizabeth duurde mijn reis eenentwintig uur. Dat lijkt lang maar de tijd vloog om door het overstappen in Cairo en Johannesburg en omdat de langste vlucht 's nachts was. Ook heel prettig is dat er geen tijdsverschil tussen Amsterdam en Port Elizabeth is. Op het vliegveld van Port Elizabeth valt de reclame voor de Big Seven direct op. Dat is de bekende Big Five – de olifant, de buffel, het luipaard, de leeuw en de neushoorn – plus de walvis en de grote witte haai. Uiteraard niet om op te jagen maar om te zien in de wildparken

en de Nelson Mandela Bay, waar Port Elizabeth aan ligt. Anton Greeff, mijn gastheer, stond al op mij te wachten en in de twee uur durende autorit naar zijn hunting lodge bereidde hij mij voor op een week van intensieve jachtdagen, walk & stalk in de ongerepte natuur: de vrije wildbaan. Omdat ik nog nooit in ZA geweest ben, laat staan dat ik er ben wezen jagen, voor ik de ene vraag na de andere op Anton af. Ik wil alles weten. Enthousiast geeft hij steeds uitgebreid antwoord. We rijden ruim een uur over een goed onderhouden provinciale asfaltweg en zien links en rechts van de weg overal knobbelzwijnen, warthogs. Hele magere maar ook hele stevige. Dat laatste is opmerkelijk want het heeft al bijna vijf maanden niet geregend. Over de accommodatie verzekert Anton me dat het op zijn hunting lodge aan niets zal ontbreken. Dat klonk bekend want Peter Dobbelaere vertelde vooraf: 'Dit is een van de beste en mooiste jachtgelegenheden in Zuid-Afrika. Zowel qua wild als qua verblijf.' Anton wil dat zijn gasten zich volledig op de jachtdagen kunnen concentreren en zorgt dat het hen aan niets ontbreekt. Hij heeft voor mij al een planning gemaakt maar het is geen enkel probleem om die aan te passen als ik bijvoorbeeld tijd aan het schrijven wil besteden.

Na een uur draaien we een breed, met grove steentjes verhard zandpad op. De omgeving ziet er droog uit maar niet dor, de bodem is bezaaid met keien, cactussen in alle soorten en maten en lage en hoge struiken en bomen met en zonder

Suid-Afrika Jy is my alles!

doornen. En kilometers omheiningen. De meesten niet hoog; tot een meter. Waarschijnlijk van boeren om hun schapen en geiten binnen te houden. Langs de zandweg zijn de omheiningen hoog; rasters waarbinnen boeren en jagers hun vee en wild houden. Anton heeft ook zo'n raster. Een afgerasterd gebied met een oppervlakte van ruim 3.000 hectare, vergelijkbaar met de grootte van de gemeente Baarn; inclusief de bossen rondom paleis Soestdijk, de Hooge Vuursche en kasteel Groeneveld. Zo'n raster heet een farm. De farm van de Greeffs is het resultaat van in totaal drie farms die in de achterliggende jaren zijn aangekocht en samengevoegd. Wanneer de komende jaren aanpalende farms beschikbaar komen, dan zijn de Greeffs daarvoor in de markt. Naast deze farm hebben de Greeffs nog 10.000 hectare *free roaming area* - vrije wildbaan - in eigendom.

Onderweg legde Anton uit wat voor soort gebieden er zijn waar wild voorkomt. Het zijn er vier:

- De vrije wildbaan (jacht)
- Het raster (jacht en beheer)
- Het wildpark (beheer)
- Het reservaat (geen jacht en geen beheer)

De vrije wildbaan

Een gebied waar geen hoog hek omheen staat en waar het wild niet beheerd wordt, wordt de vrije wildbaan genoemd. Dat is de natuur zoals die ooit was. Het wild kan eindeloos rondtrekken en is van niemand. Het overgrote deel van het grondbezit en dus ook van de vrije wildbaan, is in handen van particulieren, bedrijven en organisaties. Komt er wild op hun land, dan mogen ze dat in principe oogsten. Het jagen in de vrije wildbaan is

de ultieme jacht. Om in zo'n gebied succesvol te kunnen jagen is veel kennis van het wild maar nog veel meer van het gebied nodig.

Raster

Grondeigenaren kunnen besluiten om hun vrije wildbaan geheel of gedeeltelijk uit te rasteren. Het wild wat op dat moment in het gebied is, blijft vanaf dat moment daar en wordt hun eigendom. Binnen de rasters houden de boeren hun vee. Het hoge hek, met aan de onderkant dicht gaas en aan weerszijden van het hek meestal stroomdraad, beschermt het vee tegen predatoren zoals woestijnlynx, jakhals en luipaard. Maar ook het aanwezige wild heeft baat bij het raster. De boer zorgt voor waterputten en voor voedsel in moeilijke tijden.

Wildparken

In wildparken is jacht niet toegestaan maar wordt afschot verricht in het kader van beheer. Zonder natuurlijke vijand, in een beschermde omgeving, groeien sommige populaties, zoals die van het knobbelzwijn, bijzonder hard. Daar wordt dan ook fors op ingegrepen. Maar ook dominante, zieke of zwakke dieren worden geschoten. In Zuid-Afrika is het meest bekende wildpark het Krugerpark. Ongeveer even groot als de helft van Nederland. In het Krugerpark leven bijna alle soorten wilde dieren die in Zuid-Afrika te vinden zijn. Het park is bedoeld om de biodiversiteit te waarborgen. Er vindt continu wetenschappelijk onderzoek plaats en het is de grootste toeristische trekpleister voor de natuur van ZA en van groot economisch belang voor het hele noordoosten.

Reservaten

Dit zijn speciale gebieden van zeer verschillende groottes. Ook het gebruik varieert enorm. Van puur stiltegebied zonder enige vorm van beheer tot locaties waar het wemelt van de natuuronderzoekers en wetenschappers van de IUCN, de internationale unie voor natuurbescherming. In reservaten wordt nooit gejaagd en zelden beheerd. Soms wordt een reservaat ingericht om te voorkomen dat een bepaalde (wild)soort uitsterft.

Meteen op pad

Aan het eind van de middag van de dag van aankomst zijn we meteen een rondje door het veld gaan maken. Het gebied bestaat uit een grote, langgerekte vlakte met aan weerszijden heuvels en bergen. Ik noemde het een savanne maar Anton geeft de voorkeur aan rivierveld. Het is al maanden kurkdroog en is er niets dan stenen, zand, cactussen en droge beek- en rivierbeddingen. Heeft het eenmaal geregend, dan vult het water de vlakte en wordt alles weer groen; dan komt het rivierveld weer tot leven. We rijden rond in een Toyota Landcruiser; iedereen rijdt hier in een Toyota. 'Want die doet het altijd', zegt Anton. Hij (rijdt) en ik zitten voorin en Jerry, de tracker, zit achterop. We rijden heuvel op, heuvel af over matig tot slecht begaanbare paden. Bij ieder dier dat ik zie vraag ik wat het is. Het zijn uiteindelijk allemaal antilopen. Sommige zo groot als een paard, zoals de oryx, de eland en de nyala. Anderen zijn net een slag groter dan een haas of kleiner dan een ree: de duiker en de springer. Er is enorm veel te zien en gelukkig ook veel tijd om te praten. Anton is zeer aangenaam gezelschap, een perfecte gastheer die enthousiast mijn vele vragen beantwoordt. Plotseling zie ik iets en vraag: En wat is dat? Een lynx? De rustige vriendelijke Anton verandert in een split second in een jager. 'Yes, a caracal!', roept hij terwijl hij de wagen uitspringt. Hij grijpt zijn buks van de achterbank en verdwijnt tussen de cactussen. Jerry blijft nog heel even boven op de Toyota staan maar volgt hem dan snel. Helaas, de caracal - de woestijnlynx - is verdwenen. Anton senior legt later die avond uit waarom ze zo fanatiek waren. Een caracal pakt met

het grootste gemak kalfjes van alle soorten dieren. De schade kan per seizoen daardoor oplopen tot ver boven de tienduizend euro. Omdat de reproductiefactor laag is, bijna nooit meer dan een kalf per jaar, zijn de Greeff's erg zuinig op hun wild en vee. Het was heel bijzonder om een rustige, vriendelijke man in een oogwenk te zien veranderen in een gedreven fanatieke jager. We zijn die avond nog op zoek geweest naar de caracal maar zonder succes. De volgende nacht was een gespecialiseerde jackhals- en caracaljager, Laurens Erasmus (!), wel succesvol en schoot een jonge caracal.

Een ochtend walk & stalk op kudu

Het is ruim drie kwartier rijden naar de plek waar mogelijk kudu's zijn. Geregeld wordt gestopt om de heuvels af te speuren. Kudu's zijn bijzonder moeilijk te ontdekken. Ondanks dat het een groot dier is, is hij nauwelijks zichtbaar. Zo zie je hem, zo is hij weer weg. Niet voor niets heet hij de *grey ghost*, de grijze geest. We rijden al een tijdje totdat Jerry, die achterop zit, op het dak klopt als teken dat Anton moet stoppen. Hij ziet drie kudu bulls (stieren) rustig over de flank van een heuvel lopen. Anton ziet ze ook en besluit dat we rechts van ons een heuvel op lopen om aan de andere kant van die heuvel een goede schietpositie te hebben. De heuvels zijn vrij stijl, zo'n vijftienveertig graden, en bezaaid met afgeplatte keien, dorre struiken en cactussen. Moeilijk lopen, maar als het tempo niet te hoog is, goed te doen. Tijdens het lopen zie ik nauwelijks iets omdat ik alleen maar naar beneden kijk om mijn voeten goed neer ga zetten. Af en toe kijk ik even op of ik te zien waar Anton en Jerry zijn. Pas wanneer we boven zijn, kan ik genieten van het overweldigende landschap, het prachtige weer en de ongegrepte natuur. Ander de andere kant van de heuvel aangekomen zien we dat de drie stieren gezelschap hebben gekregen van twee anderen. Gezamenlijk trekken ze langzaam, al etend, over de rand van de heuvel uit ons zicht. Een tegenvaller. We keren om en besluiten om onze weg te zoeken naar een tegenoverliggende heuvel om zo weer zich te krijgen op de groep van vijf. We gebruiken droge beekbeddingen die omringd zijn met

Oktober j.l. was er in Brussel een conferentie over de economische bijdrage van de jacht in Europa. Uitgaande van 6,7 miljoen Europese jagers en een jaarlijkse uitgave van € 2.4200 per jager, is de directe bijdrage 16 miljard. Per jaar! Dit is een zeer conservatieve berekening want bijvoorbeeld in Oostenrijk besteedt de gemiddelde jager jaarlijks € 3.853. Voor Duitse jagers is dat zelfs € 4.340. Bijna tegelijk met de Brusselse conferentie was er in Johannesburg (ZA) een conferentie van ondertekenaars (landen en organisaties) van de CITES-overeenkomst; over de handel van bedreigde wilde flora en fauna. Daar werd gemeld dat alleen al voor Zuid-Afrika de economische bijdrage 11 miljard Rand is, zo'n 650 miljoen euro. Het aandeel daarin van de trofeeënjacht wordt geschat op 185 miljoen euro, bijna 30%.

struiken, om uit het zicht van de kudu's te blijven. Eenmaal op een strategisch goed punt aangekomen, blijkt dat de kudu's een ander pad op zijn gegaan en niet meer aan onze kant zullen verschijnen. We wachten nog een half uur waarna Anton besluit om terug te gaan naar de hunting lodge voor een brunch en om even een uiltje te knappen. Mijn stappenteller geeft aan dat we ruim zeven kilometer in de heuvels afgelegd.

Impala

Die middag gaan we op jacht naar een impala, een van de meest algemene antilopesoorten. Een impala spotten kan eigenlijk alleen maar van bovenaf. Op vlak terrein zijn ze tussen de cactussen en de struiken niet of nauwelijks te zien. We laten de auto op het pad staan en lopen de heuvel op. Geen probleem want het begint al aardig te wennen, die walk & stalk jachtmethode. We lopen bovenover de lengte van een heuvelrug en stuiten op twee kudu's. Weliswaar mannetjes maar nog niet geschikt voor afschot. De kudu's lopen voor ons uit. Dat is niet fijn want ze verontrusten het overige wild. Dus ook de grote groep impala's waar we naar op zoek zijn. De impala's aarzelen geen moment en vluchten de heuvels uit, de vlakke op. We kunnen ze goed volgen maar ze lopen zeker een kilometer bij ons vandaan. Anton overlegt hoe we dit aan gaan vliegen. Besloten wordt vanwege de wind en de dekking naar een hoge heuvel links van de impala's te lopen om ze zo tegen

de wind in te kunnen benaderen. Hij verwacht ook een goede schietpositie van die kant. Alles bij elkaar lopen we een uur om op de juiste plek te komen. En inderdaad, we hebben een uitstekende positie om een impala te selecteren voor afschot. Anton ziet een oude impala met de punten van de hoornen iets naar buiten. Dit is de enige die dat heeft. Hij staat daar als een plaatsert naar ons te kijken. Anton zegt dat ik moet richten op het midden van zijn borst. Het schot is eruit en de groep impala's stuift uit elkaar. De meesten gaan naar links en slechts twee impala's vluchten naar rechts. Er ligt er geen, zo te zien. Grote kans dat ik heb misgeschoten. De afstand was ruim 170 meter en er stond een straffe wind. Heel even wordt gekeken waar de dieren allemaal naar toe zijn gegaan. Jerry de tracker is er bijna zeker van dat onze impala naar rechts is gegaan. Beide mannen zijn uiteindelijk zo zeker van hun zaak dat de aanschotplaats niet eens wordt bezocht. We dalen de heuvel af en gaan de vlakke op, die ineens niet meer zo vlak is als van bovenaf leek. Afwisselend Anton en Jerry zien de twee impalabokken maar we komen niet dichterbij. Ze blijven ons steeds een goede driehonderd meter voor. Af en toe blijven ze even staan en Anton wordt dan zichtbaar gespannen. Hij weet namelijk zeker dat onze bok erbij is en verwacht nog een tweede kans te hebben. Na een achtervolging van meer dan een half uur besluit Anton dat het genoeg is. De avond begint te vallen. De schemering duurt hier maar kort en snel zal het donker worden. Anton gaat

'Soms ontdek je iets dat er allang is. De Primos Trigger Stick Tri Pod, Gen 2 is zo'n ontdekking! De hele tijd ging het zo: Anton Greeff zette de schietstok voor mij neer waarna Jerry mij de buks gaf en ik eventueel kon schieten. In eerste instantie was het voor mij een gewone schietstok. Wel handig dat de gaffel 360 graden te draaien is, maar dat was voor mij niet heel speciaal. Totdat ik op een keer alles zelf moest doen. Een enorme verrassing. Het ging zo eenvoudig en zo snel. Wat een bijzonder apparaat. De poten in de maximale spreidstand zetten, de handgreep op juiste schiethoogte houden, de trekker overhalen en de poten glijden als vanzelf geluidloos op hun positie. Oneffenheden op de grond zijn geen probleem. De poten zoeken hun maximale lengte. Trekker loslaten en de Primos Trigger Stick staat als een huis. Buks erop en schieten maar. Omgekeerd gaat ook heel soepel: trekker overhalen en de stokken inschuiven. De schietstok is een lichtgewicht maar desondanks uiterst stabiel. Hij is verkrijgbaar als 1, 2 of 3-poot. Bij Mets Jachthuis in Bunnik kost de 3-poot € 139,95.

het *bakkie* (de auto) halen, die zeker twee kilometer terug staat, en Jerry en ik gaan toch nog even op de aanschotplaats kijken.

Koning Zulu

We hebben nog geen honderd meter gelopen of ik hoor geschreeuw. Van Anton, die komt onze kant op rennen en wenkt dat we hem moeten volgen. Hij roept iets in het Afrikaans naar Jerry die er flink de pas erin zet en achter Anton aangaat. Ik besluit rustig te blijven lopen want je hebt zomaar een cactus aan je been hangen of je zwikt door je enkel vanwege de vele keien en kuilen. We zien de brede schouders van Anton als een iets te zware antilope maar met verrassend hoge snelheid tussen de cactussen door hobbelen. Ik heb nog steeds niet in de gaten wat er aan de hand is. En met Jerry communiceren lukt ook niet want die loopt een meter of dertig voor mij uit. Na vijfhonderd meter lukt het me om zonder kleerscheuren op gelijke hoogte met Jerry te komen. Tegelijkertijd zien we dat Anton een kleine honderd meter bij ons vandaan stilstaat en hoor ik Zulu blaffen, de Jack Russel van Anton. We lopen snel naar Anton en ik zie dat er een impala achter een struik staat met de kop omlaag, vijftintig meter voor Anton. Zulu zie ik niet, die hoor ik alleen maar blaffen tegen de impala. Anton zet de schietstok neer en Jerry geeft het geweer aan Anton zodat ik kan schieten. Op dat moment heeft de impala ons in de gaten en vlucht op hoge snelheid recht van ons af. Anton geeft me het geweer en vergeet dat hij Engels met mij praat en roept hard: "skiet, skiet, maar ene kans". Ik zoek de hoogvluchtige impala in mijn richtkijker en zie hem achter een grote struik verdwijnen.

Nekschot

Wanneer de impalabok hard rennend achter de struik vandaan komt, krijg ik alleen nog zijn nek en kop in het vizier en gaat voor die dag het tweede schot eruit. Wat er precies gebeurde, kan ik niet zien. Behalve dat ik volgens mij de impala wel heb geraakt. Maar links en rechts naast mij een enorme schreeuw en beide mannen lijken mij om de nek te willen vallen maar houden het netjes. Een high five links en een high five rechts. De impala ligt. Terwijl we er naar toe lopen doen mijn voeten geen pijn meer, ik lijk te zweven. Allemaal van de adrenaline. Na een goeie honderd meter: daar ligt ie. Ik krijg nogmaals felicitaties. Ook vanwege het schot want hij is precies midden achterin zijn kop geraakt. De kogel is er aan de voorkant uitgekomen en ligt tussen wat bloed, bot en gebitsresten. De impala, inderdaad een oude jongen, wordt netjes neergelegd voor de obligate foto's. Na de fotosessie vraag ik of het nog noodzakelijk is om naar de eerste aanschotplaats te gaan want ik heb nog steeds een goed gevoel bij het eerste schot. De mannen

Vervolgartikel in WMH januari

Aan het begin van deze reportage gaf ik aan met een open mind op ontdekkingsreis te gaan. Ik heb genoeg gezien en gehoord om een genuanceerde mening te kunnen geven over de jacht in ZA. De komende Waidmannsheil (januari 2017) kom ik daar op terug en schrijf een vervolg op dit verslag. Dat gaat over de nut en noodzaak van de manier waarop de jacht in ZA is ingericht. Over Jerry's effectieve loopmethode.

kijken mij verbaasd aan. Of ik het nog niet gezien had? 'Wat?', vraag ik. Het inschot aan de linkerkant. Achteraf blijkt dat het eerste schot de flank van het dier heeft geraakt in plaats van de borst, omdat de impala iets scheef had gestaan en de wind waarschijnlijk een grote rol heeft gespeeld. De ingewanden drukte de wond dicht waardoor er geen zweet te vinden was.

Maar Zulu, wat een TOP-hond! Geheel uit eigen beweging heeft hij het spoor van de impala gevonden en is er achteraan aangegaan, heeft luid blaffend zijn baas gealarmeerd en zeker tien minuten de impala op de plaats weten te houden. De Jack Russel is door Anton vernoemd naar Shaka Zulu. Koning van de Zulus, vermaard krijger en groot strateeg. Het past allemaal bij Zulu. Wat een hond! Jerry brengt de impala naar het pad. Daar wachten we op Anton. We zeggen niets, het is muistil. De natuur is overweldigend en ik word stil van de pracht van de ondergaande zon. Als we terugrijden naar de hunting lodge is het stil in de auto.

Noors

De achtervolging van de impala vond grotendeels op de vlakke plaats waar noors staat. Noors is een bijzondere cactussoort die alleen in de brede rivierdelta rondom de farm van Anton Greeff voorkomt; nergens anders ter wereld. De noors heeft een grijs-groen-blauwe kleur en wordt ongeveer anderhalve meter hoog. Om de dieren op een natuurlijke manier aan voedsel en vocht te helpen, worden de cactussen gehakseld. Van bovenaf, met een soort scheerkop, net zoals in een Philips scheerapparaat, maar dan met een doorsnede van twee meter. Het vee en het wild zijn dol op het binnenste van de noors want het is eten en water tegelijkertijd. Een mooie manier om de natuur te gebruiken voor het beheer van het wild.

Anton Greeff - africanhopehunting safaris.com

Peter Dobbelaere - tophunntravel.com

Addo Elephant National Park - sanparks.org/parks/addo/

“ Het is mijn vak om de jager in de buurt van het wild te brengen. Als een jager vervolgens succesvol is, zorg ik daarna dat het wild naar de hunting lodge wordt gebracht. Daar bekommer ik me om de trofee en slacht het dier. ”